

Kristin Ørmen Johnsen, Silje Hjemdal, Carl-Erik Grimstad, Jorunn Gleditch Lossius, Åslaug Sem-Jacobsen, Anette Trettebergstuen og Freddy André Øvstevoll v/Familie- og Kulturkomiteen.

Norske Dansekunstnere ber om tiltak for å avhjelpe situasjonen med Koronaviruset for danse- og scenekunstnere

Oslo / 25.03.2020

Norske Dansekunstnere organiserer om lag 950 dansekunstnere og er et nasjonalt fag- og kunstnerforbund for dansere, koreografer og pedagoger. Våre medlemmer har et profesjonelt virke av sammensatt karakter og med bred individuell egenart innenfor scenekunstheltet. Vi er en del av det frie feltet som i dag er prosjektorientert. Vi er de som utøver, vi som skaper og vi som underviser dansekunst og i disse dager treffes vi hardt. Av økonomisk nødvendighet har vi et sammensatt og komplekst arbeidsliv. Vi drifter egne kunstneriske næringer, forvalter eget kunstnerskap, vi går inn og ut av tilknytningsforhold av variert omfang og karakter, og vi går inn og ut av forskjellige inntektsforhold. Dette komplekse vekselvirket ekskluderer i stor grad de mer tradisjonelle rammevilkårene i arbeidslivet, der du har en arbeidsgiver som tilrettelegger for at arbeid skal gjennomføres av arbeidstakere under ordnede forhold, hvor sosiale rettigheter og forutsigbarhet i arbeidsmengde og lønn ivaretas. Fraværet av trygge og forutsigbare arbeidsvilkår gjør oss sårbare, og det ser vi resultater av i disse dager.

Creo, Norsk Skuespillerforbund og en rekke andre kunstnerorganisasjoner har tidligere spilt inn behov for at myndighetene oppretter økonomiske strakstiltak som følge av den pågående COVID-19-epidemien.

Norske dansekunstnere er svært takknemlige overfor norske myndigheter som allerede har presentert en rekke målrettede tiltak. Flere av disse tiltakene vil komme våre medlemmer til gode og avhjelpe deres økonomiske situasjon. Vi vil i dette innspillet kommentere hvordan de ulike tiltakene som nå er lansert vil være til hjelp for våre medlemmer, stille spørsmål omkring hvordan vi skal forstå den praktiske utformingen av de nye ordningene, og komme med ytterligere forslag til tiltak som er nødvendige for å sikre våre kunstnere økonomisk. Flertallet av våre medlemmer er for tiden i en svært presset arbeidssituasjon som avstedkommer voldsomme konsekvenser for deres økonomiske fremtid.

Prioriterte tiltak som Norske dansekunstnere ber om ytterligere avklaring rundt:

1. Avklaringer omkring den nye kompensasjonsordningen for selvstendig næringsdrivende

Norske Dansekunstnere ser behov for en klargjøring omkring beregningsgrunnlaget for inntekter under denne nye ordningen. Svært mange av våre kunstnere har kombinasjonsinntekter der de er deltidsansatte eller har midlertidige stillinger samtidig som de fakturerer honorar for kunstneriske oppdrag de utfører. I ordningen som er lansert, der selvstendig næringsdrivende kan få kompensert 80 % av gjennomsnittsinntekten for de siste 3 år, ser vi det som nødvendig at både fakturerte honorarer og lønnsinntekter legges til grunn i gjennomsnittsberegningen. Dersom kun de fakturerte honorarene legges til grunn vil disse kunstnerne få kompensert en svært lav andel av totalinntektene sine. Vi ønsker at det legges frem konkrete avklaringer omkring dette spørsmålet, slik at det blir tydelig for de som er berørt hva som er gjeldende beregningspraksis under denne ordningen.

Creo rettet en rekke spørsmål mot Stortinget søndag 22.03. På lik linje ønsker også Norske Dansekunstnere en klargjøring av:

- Hvem kvalifiserer til ordningen?
- Hvordan vil ordningen ivareta og legge til rette for kombinasjonsinntekter, og beregning av både lønn- og næringsinntekt?

NORSKE

DANSEKUNSTNERE

Forbundet for dansere, koreografer og pedagoger

E-mail: noda@norskedansekunstnere.no

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo
Tlf: 21 02 71 80 Fax: 21 02 71 81
Internett: www.norskedansekunstnere.no

- Hva regnes som dag 1? Er dette 13.mars, eller regner man fra første dag fra den dag man kan vise til avlyste oppdrag?
- Hva er stønadsperiodens lengde?
- Hvordan påvirker andre inntekter under stønadsperioden utbetalingen?

Det råder mye usikkerhet og uro blant medlemmene våre. Raske avklaringer og presiseringer omkring disse spørsmålene vil kunne lette deres bekymringer betraktelig.

2. Kompensasjon til arrangører/institusjoner i scenekunstheltet

Stortinget kom i forrige uke kunst- og kulturfeltet i møte med en kompensasjonsordning som vil dekke tapte inntekt for arrangører / institusjoner. Norske Dansekunstnere er svært glade for denne ordningen og myndighetenes utviste vilje til å ivareta kultursektoren. Vi erfarer likevel at det bevilgede beløpet til kultursektoren er for lavt, samt at mange arrangører faller utenfor den fremlagte pakken.

Mange aktører i det frie scenekunstheltet mottar offentlig støtte, og billett- og salgsinntekter utgjør en relativt liten andel av totalinntektene. Disse inntektene er likevel en viktig del av totalen som får regnestykket til å gå opp. Våre kunstnere skaper store verker med begrensede midler og stramme marginer. Når disse midlene faller bort røkter det ved fundamentet til en rekke festivalarrangører og kompanier. Vi ber derfor om at Stortinget på nytt ser på muligheten for å kompensere arrangører og institusjoner som har et sårbart inntektsgrunnlag, selv om de i hovedsak er offentlig finansiert.

Norske dansekunstnere ønsker en klargjøring av det følgende:

- Hvilke tiltak og kompensasjoner vil man legge opp til for de som faller utenfor den foreslåtte ordningen?

Norske Dansekunstnere foreslår ytterligere prioriterte tiltak for kunstnere og arrangører:

1. Friske midler til gjenopptakelser av planlagte arrangementer og forestillinger som har blitt avlyst som følge av koronaviruset

Vi ber også om at Stortinget etablerer en ordning der det bevilges friske og øremerkede midler til gjenopptakelser av arrangementer som nå har måttet avlyse som følge av myndighetenes pålegg. Denne ordningen innrettes som en søknadsbasert støtteordning for kunstnere, kompanier og arrangører, lagt under Kulturrådet.

Vi ser for oss at disse øremerkede midlene kan svare på følgende behov:

- Kunstnere / kompanier som har behov for å søke utvidet støtte til honorarer til sin involverte kunstnere i forbindelse med en gjenopptakelse av det avlyste prosjektet / gjestespillet / forestillingene ved en senere anledning.
- Arrangører / institusjoner som vil få økte kostnader knyttet til at avlyste prosjekter skal gjenopptas ved en senere anledning. Dette kan være direkte kostnader knyttet til egen drift, f.eks ved at man må ha større bemanning på teknisk avdeling for å gjennomføre flere forestillinger. Eller indirekte kostnader knyttet til nye honorarer til kunstnere / kompanier.

Vi anser Kulturrådet, Fond for Lyd og Bilde og Fond for utøvende kunstnere som egnede instanser, da de allerede har tilskuddsordninger som treffer disse tiltakene. Det vil her være snakk om å øke og øremerke midler inn i allerede velfungerende tilskuddsordninger.

2. Krisefond for kunstnere, kompanier og arrangører lagt under Kulturrådet

Norske Dansekunstnere ser behov for å opprette et krisefond for kunst- og kulturarbeidere som faller utenfor andre ordninger og krisetiltak. Norsk Kulturråd, Fond for Utevende Kunstnere og flere andre bevilgende instanser har allerede besluttet at de ikke vil trekke tilbake tildelte tilskudd. For de kunstnerne dette gjelder, er det til stor hjelp. Vi ser likevel at det vil bli behov for ytterligere tiltak, som et krisefond, for å avhjelpe kunstnere som står på bar bakke.

Vi ser for oss at krisefondet kan svare på følgende behov:

- Kompensasjon for kunstnere som ikke passer inn i de sosiale ordningene som blir vedtatt, og derav ikke mottar dagpenger e.l. Dette være seg unge og nyetablerte kunstnere som ikke svarer på kriteriene som er satt, eller kunstnere med flere

tilknytningsformer og kombinert inntektsgrunnlag hvor kun en inntektsform legges til grunn ved beregning.

- Tilskudd for å dekke kostnader knyttet til kunstnerisk virke: Materialkostnader som ikke dekkes på annen måte. Leiekostnader til studio / kontorer o.l.
- Kompensasjon knyttet til f.eks reisekostnader som ikke refunderes av arrangør eller reiseforsikring.

Krisefondet vil være direkte knyttet til kunstnere, kompanier og arrangører som er berørt av avlysninger, utsettelse eller opphør av drift i forbindelse med koronaviruset. Vi anser Kulturrådet som en egnet instans med god kompetanse for å forvalte et slikt krisefond. Kulturrådet har en fagadministrasjon og fagutvalg som vil kunne ivareta et slikt fond og kunstneres behov på en svært god måte.

Norske dansekunstnere ser også følgende tiltak som viktige i det videre arbeidet

Beregning av foreldrepermisjon:

Kunstnerorganisasjonene har også spilt inn behov for å vurdere beregningen av foreldrepermisjon for frilansere. Som hovedregel beregnes foreldrepengegrunnlaget basert på inntekten de siste tre måneder. Det finnes hjemmel for at NAV kan se bort ifra denne beregningsmetoden der det har skjedd en betydelig endring i søkers inntekt, og at det kan legges til grunn inntekten før den betydelige endringen skjedde. Vi har ikke sett at dette behovet har blitt imøtegått fra myndighetens side blant tiltak som er lansert i pressemeldinger de siste dagene. Vi ønsker igjen å belyse viktigheten av dette på vegne av våre medlemmer, da et inntektstap eller fullstendig bortfall av inntekter i en lang periode vil ramme våre medlemmer som skal ut i foreldrepermisjon svært hardt. Vi ser det som nødvendig at NAV gjør endringer i hva som skal ligge til grunn for vurdering av inntektsgrunnlaget for beregning av foreldrepenge for selvstendig næringsdrivende.

Oppdragstaker vs arbeidstaker:

Norske dansekunstnere vil også løfte frem tidligere innspill fra Creo om behovet for at det bør gjøres en juridisk vurdering av hvem som reelt sett er oppdragstakere og arbeidstakere. For mange av våre medlemmer er det grunn til å reise spørsmål om det avtalte tilknytningsforholdet mellom enkeltpersonene som kontraktspartner og arrangører reelt sett er å definere som et ansettelsesforhold. I mange tilfeller vurderer vi at det dithen at det foreligger et reelt ansettelsesforhold, mens det i kontraktene er definert som oppdrag. Dersom kontraktene hadde speilet det reelle tilknytningsforholdet ville disse medlemmene hatt rett til dagpenger og sykepenger og vært omfattet av lønnsgarantien i forbindelse med kanselleringer / avbrudd av kontraktene. Vår vurdering er at svært mange av de medlemmene som rammes av Korona-epidemien rettslig sett skulle ha vært klassifisert som arbeidstakere (mest sannsynlig midlertidig ansettelse). Dette gjelder i henhold til loven, selv om partene seg imellom har benyttet klassifiseringen oppdragstaker.

Kompensasjonsordning for virksomheter:

Kunstnerorganisasjonene har også etterlyst en kompensasjonsordning for virksomheter som rammes ved stenging/avlysning av arrangement begrunnet i folkehelsehensyn. Innenfor vårt kunstfelt vil dette først og fremst gjelde de private ballettskolene, spillesteder som viser danse- og scenekunst, samt regionale kompetansesentra for dans. Disse mister billettinntekter / kursavgifter som følge av at deres forestillinger og aktiviteter avlyses. Private ballettskoler finnes også mange steder i kommuner som ikke har kulturskoler som tilbyr dans, og ses på som en del av det totale tilbudet rettet mot barn og unge. Disse virksomhetene står i fare for å gå konkurs nå som de er stengt for en lengre periode. De private ballettskolene permitterer nå dansepedagogene, men har fortsatt løpende driftsutgifter. De mister i tillegg inntekter fra kurs og forestillinger. Som en følge av dette vil disse skolene kunne få behov for tilgang til likviditetsfremmende tiltak i den kommende tiden. De private ballettskolene er grunnsteinen innenfor utvikling av nye dansekunstnere, er nå i en prekær situasjon, og må ivaretas for at vi for fremtiden skal kunne ha dansekunst på høyt profesjonelt nivå.

Skuespiller- og danseralliansen:

Norske Dansekunstnere vil også fremme behovet for å finansielt sikre Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA) i tiden fremover. Flere av våre medlemmer er ansatt i SKUDA i perioder hvor de ikke har oppdrag. SKUDA er opprettet for å sikre dansere og skuespillere

inntekter, opptjening av sosiale rettigheter og pensjon i perioder mellom ansettelse og oppdrag hos andre oppdragsgivere. Koronaviruset har ført til kansellerte oppdrag i det prosjektbaserte feltet, i det privat teater markedet og på de aller fleste andre arbeidsområder kunstnerne har. Når kanselleringer og opphør av oppdrag skjer, kommer kunstnerne tilbake i ansettelsen i SKUDA, noe som fører til store økonomiske konsekvenser for SKUDA. Norske Dansekunstnere ber Kulturdepartementet ha dialog med Skuespiller- og danseralliansen om denne spesielle situasjonen og mulige løsninger for denne.

Kunstnerstipend:

Norske dansekunstnere ser også behov for en forlengelse av stipendperioden for de som mottar kunstnerstipend. Disse stipendene, som er gitt for å arbeide med egne kunstneriske målsetninger, utforskninger og generell kunstnerisk fordypning, blir nå satt på vent. Det er et problem både for kunstneren at arbeidet stoppes opp men også for bevilgende myndigheter at arbeidet ikke kan utføres i samsvar med de reglene for stipendet som er blitt gitt.

Utsettelse av pålagte skatter og avgifter:

Den varslede utsettelsen av innbetaling av forskuddsskatt, arbeidsgiveravgift og merverdiavgift er til hjelp for både arbeidsgivere og oppdragstakere i det norske danse- og scenekunstheltet. Dette er noe kunstnerorganisasjonene har bedt om i tidligere henvendelser til norske myndigheter og vi setter stor pris på at dette nå er kommet på plass. Vi vil imidlertid presisere at en utsettelse av forskuddsskatten gjerne kunne vært satt lenger frem i tid enn 1. mai.

Norske Dansekunstnere er svært takknemlige for all velvilje som utvises både fra Stortinget og departementer. Vi opplever at det gis rom for og legges vekt på å gi kultursektoren mulighet til peke på sektorens behov og gi konkrete innspill til hva som kan avhjelpe situasjonen. Samtidig tilrettelegges det for god dialog og raske tilbakemeldinger, på tross av stort press og raske beslutningsprosesser. Vi ser frem til det videre samarbeidet og den videre dialogen rundt tiltak som er av svært stor betydning for kunstnerne vi representerer.

Norske Dansekunstnere støtter forøvrig Kunstnernettverket, Norsk Skuespillerforbund og Creo sine høringsinnspill.

Med vennlig hilsen

Kristine Karåla Øren
Forbundsleder
Norske Dansekunstnere

Eva Grainger
Nestleder
Norske Dansekunstnere

NORSKE

DANSEKUNSTNERE

Forbundet for dansere, koreografer og pedagoger

E-mail: noda@norskedansekunstnere.no

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo
Tlf: 21 02 71 80 Fax: 21 02 71 81
Internett: www.norskedansekunstnere.no